

enim audiuius & scimus, quia hic est uere saluator mundi. Et hoc paulatim animaduertendum est, quia lectio terminata est. Mulier prima nunciauit, & ad mulieris testimonium crediderunt Samaritani, & rogauerunt eum, ut apud eos maneret. Et mansit ibi biduo, & plures crediderunt. Et cum credidissent, dicebant mulieri: Non iam propter uerbum tuum creditimus, sed ipsi cognouimus & scimus, quia hic est uere saluator mundi. Primo per famam, postea per presentiam, sic agitur hodie cum eis qui foris sunt, & nondum sunt Christiani. Christus nunciatur per Christianos amicos, tanquam ab illa muliere, hoc est, ecclesia annunciant ad Christum ueniunt, & credunt per istam famam. Manet apud eos biduo, hoc est, dat illis duo praecepta charitatis. Et multo plures credunt in eum firmius, quoniam ipse uere est saluator mundi.

SABBATO POST

Oculi Iohannis VIII.

In illo tempore Perrexit Iesus in montem Oliueti, & diluculo iterum uenit in templum. Et reliqua.

Mons quippe Oliueti sublimitate dominicae passionis, & misericordiam designat. Quia & gratia eius misericordia, oliuerum uocatur *ελαιον*, & ipsa unctio *ελαιον* fessis ac dolentibus membris solet afferre leuamen. Sed & hoc, quod oleum & uirtute ac puritate praeminet, & quaecumque ei liquor superfundere uolueris, confestim hunc transcendere eius superferri consuevit, gratiam misericordiae caelestis non inuenienter insinuat, de qua scriptum est: Suavis dominus

uniuersis, & miserationes eius super omnia opa eius. Tempus quoque diluculi, exortum eiusdem gratiae (quae remota legis umbra, lux euangelicae ueritatis erat reuelanda) demonstrat. Pergit ergo dominus in montem Oliueti, ut arcem misericordiae in se constare denunciet. Venit iterum diluculo in templum, ut eandem misericordiam, cum incipiente noui testamenti lumine, templo (fidelibus uidelicet) suo, pandendam praebendamque significet. **Et omnis (inquit) populus uenit ad eum.** Et sedens, docebat eos, **I** Sessio domini, humilitate incarnationis eius, per quam nobis misereri dignatus est, insinuat. Bene autem dicitur, quia cum sedens doceret Iesus, omnis populus uenit ad eum: quia postquam humilitate suae incarnationis proximus hominum factus est, libentius est a multis eius sermo receptus: a multis (inquam) est eius sermo receptus, namque a pluribus est superba impietate contemptus. Audierunt enim mansueti, & laetati sunt. **Denique Iudaei tentantes, adduxerunt mulierem in adulterio deprehensam, interrogantes quid de ea fieri iuberet, quoniam Moyses talem lapidare mandauerat.** **Ut si & ipse hanc lapidandam decerneret, deriderent eum, quasi misericordiae, quam semper docebat, oblitum: si lapidare ueraret, striderent in eum dentibus suis, & quasi fautorem scelerum, legumque contrarium uelut merito damnarent.** **Iesus autem inclinans se deorsum, digito scribebat in terra.** Per inclinationem Iesu, humilitas: per digitum, qui articulorum compositione flexibilis est, subtilitas dictionis exprimitur: porro per terram, cor humanum, quod uel bonarum, uel malarum actionum solet reddere fructus, ostenditur. **Postulatus ergo dominus iudicare de peccatrice, non statim dat iudicium, sed pri-**

is se inclinans deorsum, digito scribit in terra, ac sic
 demum quam obnixè rogat⁹ iudicat. Nos uidelicet,
 nos typice instituens, ut cum qualibet proximorum
 errata conspicimus, non hæc ante reprehendēdo iu-
 dicemus, quam ad consciētiam nostram humiliter re-
 uersi, digito eam discretionis solerter sculpemus, &
 quid in ea cōditori placeat, quidve displiceat, sedula
 examinatione dirimamus, iuxta illud Apostoli: Fra-
 tres, etsi præoccupatus fuerit homo in aliquo deli-
 cto, uos q̄ spirituales estis, instruite huiusmodi in spi-
 ritu lenitatis, considerans te ipsum, ne & tu tenteris.
Cum autem perseverarent interrogātes eū,
erexit se & dixit eis: Qui sine peccato est uest-
rum, prius in illā lapidem mittat. Quia hinc
 & inde domino scribæ & pharisæi tendebant laque-
 os insidiarū, putantes eum uel immisericordem futu-
 rum in iudicando, uel iniustum, præuidēs ille dolos,
 quasi fila transit aranæ, & iudicium iustitiæ per oīa,
 & mansuetudinem pietatis ostendens. Ecce tempe-
 rantia miserendi, [qui sine peccato est uestrum:] Ecce
 iterum iustitia iudicandi, [primus in illam lapidē
 mittat.] Ac si dixisset: Si Moyses mandauit uobis mu-
 lierem huiusmodi lapidare, uidete quia non hoc pec-
 catores, sed iustos facere præcepit. Primo uos ipsi iu-
 stitiam legis implete, & innocentes manibus & mū-
 do corde ad lapidandam ream cōcurrite. Primo spi-
 ritualia legis edicta, fidem, misericordiam & charita-
 tem perficite, & sic ad carnalia iudicanda diuertite.
 Dato aut̄ iudicio, Dominus iterum se inclinās,
scribebat in terra. Et quidem iuxta morem con-
 suetudinis humanæ potest intelligi, quod ideo corā
 tenratoribus improbis inclinare se, & in terra scribe

Salat. 6.

re uoluerit, ut alio uultu intendens, liberam eis da-
 ret exeundi facultatem, quos sua responsione percul-
 sos citius exituros, quã plura interrogaturos esse pu-
 derat. Denique audientes vnus post vnũ cre-
bant incipientes a senioribus. Sed figurate nos
 admonet in eo, quod & ante datam, & post datã sen-
 tentiam inclinans scripsit in terra, ut priusquã peccã-
 tem proximum corripiamus, & postquã debite casti-
 gationis illi ministerium reddiderimus, nos ipsos di-
 gna humilitatis inuestigatione perpendamus, ne for-
 te aut eisdẽ quã in ipsis reprehendimus, aut alijs qui-
 buslibet simus facinoribus irretiti, sicut forte fieri
 poterit, ut ipse qui homicidam reum mortis esse iu-
 dicauerit, ipse in se ipso per odium fraternę mortis re-
 us esse ante oculum cõditoris inueniatur. Similiter,
 qui fornicationis crimẽ in fratre accusat, in seipso su-
 perbig facinus non uideat. Ideo iuberur iudex alieni
 criminis digito discretionis in corde suo describere,
 ne forte in seipso reus inueniatur. Quid igitur nobis
 in huiusmodi periculis remediũ, qd restat salutis, nisi
 ut cum peccantem conspiciamus, ad illum mox incli-
 nemur deorsum: id est, quã deiecti ex nostrę condẽ-
 tione fragilitatis simus, si nos diuina pietas non suste-
 tet, humiliter inspiciamus. Digito scribamus in terra,
 id est, discrimine solerti pensemus, neq; enim repre-
 hendit nos cor nostrum in omni uia nostra. Bene, q
 inclinatus scripsit in terra, erectus misericordiã uer-
 ba depromit: quia quod per humanę infirmitatis so-
 cietatẽ promissit, per diuinã uirtutem potentia homi-
 nibus donum pietatis impendit. Erigens (inqt)
se Iesus. dixit ei: Mulier. ubi sunt quite ac-
culabant: Nemo te condemnauit: Quæ di-

Fit: Nemo domine. Nemo te condemnare ausus est peccatricem, quia in se singuli cernere ceperant, quod magis damnandum cognoscerent. Sed qui accusantium turbas prolato iustitiæ pondere fugavit, uideamus accusatam quanto misericordiæ munere subleuet. Sequit: **Dicit autem Iesus: Nec ego te condemnabo. Uade, et amplius iam noli peccare.** Quoniã misericors & pius est, peccata præterita relaxat. Quoniam iustus est & iustitiam dilexit, ne amplius iam peccet, inrerdicit.

DOMINICA QVARTA
in quadragesima siue Latate. Ioh. VI.

In illo tempore Abijt Iesus trans mare Galilææ, quod est Tiberiadis. Et reliqua.

MAre Galilææ qd & Tiberiadis dicitur, pro qualitate circumiacentium regionum uarijs censetur nominibus, Dicit aut mare Galilææ, propter adiacentem patriam, uel prouinciã Galilæam. Dicitur autem mare Tiberiadis, propter Tiberiadem ciuitatem, quæ prius Paneas uocata fuit, sed

postq̃ ab Herode reedificata ẽ in honore Tiberij Cesaris, Tiberias ẽ appellata. dicit etiã & stagnũ Genesareth, eo q̃ ex se crispantibus undis aurã gnare uideat̃.